

Gemensamma kompetenskrav vid förskrivning av personliga hjälpmedel i Södra Älvsborg

Innehåll

Bakgrund och syfte.....	1
Vårdgivarens och verksamhetschefens ansvar	1
Kompetens/utbildningskrav för forskrivare	2
Grundläggande kompetens	2
Fördjupad kompetens.....	2
Nyanställd forskrivare	3
Styrdokument	3

Bakgrund och syfte

Närvårdssamverkan Södra Älvsborg, Hjälpmedelsgruppen har uppdrag att genom samverkan och samordning skapa en patientsäker och kostnadseffektiv förskrivning och hantering av personliga hjälpmedel. Förskrivna hjälpmedel följer patienten genom vårdprocessen vid byte av huvudman. Detta förutsätter samverkan mellan huvudmännen.

Hjälpmedelsgruppen har tagit fram detta dokument för att skapa gemensamma riktlinjer för kompetenskrav för forskrivarna i syfte att ge vårdgivarna förutsättningar att på ett effektivt sätt ha samsyn på kompetensen hos forskrivarna. Med gemensamma riktlinjer och förtydligande av kompetenskrav för forskrivare ökar kvalitet och säkerhet i hjälpmedelsförskrivningen i Södra Älvsborg.

Hjälpmedelsförskrivning är en del i vård och behandling och kan inte frikopplas från andra hälso- och sjukvårdsinsatser. Hjälpmedel förskrivs av olika huvudmän och när patienter byter huvudmän är det viktigt att huvudmännen har en samsyn på forskrivarkompetens. Hjälpmedelsförskrivning regleras av flera lagar och författningar. Västra Götalandsregionen och de 49 kommunerna i Västra Götaland har ett gemensamt regelverk för hjälpmedel, [Handbok för förskrivning av personliga hjälpmedel](#). Handboken behandlar forskrivarkompetens i princip endast översiktligt. De som är nya som forskrivare och saknar erfarenhet på hjälpmedelsområdet ska ha tillgång till handledning av erfaren forskrivare och genomgå tillämplig forskrivartutbildning. För att bli en självständig forskrivare krävs produktkunskap och praktisk erfarenhet. Förskrivningsrätt kan inte delegeras.

Vårdgivarens och verksamhetschefens ansvar

Vårdgivaren ansvarar enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd SOSFS 2011:9, *Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete*, för att utarbeta och fastställa de rutiner som behövs för att säkra verksamhetens kvalitet. Definierade kompetenskrav **lokalt utifrån verksamhetens behov är viktigt**. Verksamhetschefen ansvarar, efter uppdrag från vårdgivaren, för att

- Besluta om vilka av verksamhetens personal som äger rätt att förskriva personliga hjälpmedel
- Säkerställa att de utsedda förskrivarna har rätt kompetens, att de har de kunskaper som krävs för arbetsuppgiften och att förskrivarkompetensen upprätthålls genom fortlöpande kompetensutveckling inom hjälpmedelsområdet
- Verksamheten använder den överenskomna utbildningsplanen för förskrivarkompetens
- Utse erfaren handledare vid nyanställning av oerfaren förskrivare
- Nyanställd får utbildning i aktuellt beställningssystem
- Nyanställd för grundläggande förskrivarutbildning
- Upprätta och kontinuerligt uppdatera register över verksamhetens förskrivare

Verksamhetschefen får i sin tur uppdra åt sådana befattningshavare inom verksamheten som har tillräcklig kompetens och erfarenhet att fullgöra enskilda ledningsuppgifter enligt ovan.

Närvårdssamverkan Södra Älvsborg rekommenderar utbildning av nyanställda/ nyutbildade förskrivare sker genom att:

- Verksamheten utbildar handledare enligt Samarbetsrådets [rekommendation](#)
- Det av Samarbetsrådet framtagna material "[Förskrivarutbildning](#)" används
- Förskrivare ges möjlighet att delta vid gemensamma förskrivarutbildningar när sådana anordnas av [Hjälpmedelsgruppen](#)

Kompetens/utbildningskrav för förskrivare

Grundläggande kompetens

För att förskriva hjälpmedel gäller vissa grundläggande krav. Blivande förskrivare ska ha genomgått grundläggande förskrivarutbildning och ha kunskap om:

- Förskrivaransvar enligt lagar, författningar och styrdokument
- Handbok för förskrivning av personliga hjälpmedel
- Hur hjälpmedelsförsörjningen är organiserad
- Ha kunskap om det sortiment som kan förskrivas
- Behärska aktuellt beställningssystem

Bilaga 1 Mall för *Utbildningsplan för hjälpmedelsförskrivare* kan användas i verksamheten för att stämma av de olika stegen förskrivaren behöver gå igenom för att få grundläggande kompetens.

Fördjupad kompetens

Genom fortsatt formell förskrivarutbildning och erfarenhetsbaserad kunskap kan förskrivaren erhålla fördjupad förskrivarkompetens. Fördjupad kompetens är svår att definiera generellt eftersom den är olika beroende på verksamhetsområdets behov. För produkter som förskrivas väldigt sällan kan förskrivningsrätten komma att begränsas till ett fåtal förskrivare.

Förskrivare med fördjupad förskrivarkompetens har, förutom grundläggande kompetens, också

- Ingående kunskap om det sortiment som kan förskrivas
- God praktisk färdighet vad gäller anpassning och specialanpassning av hjälpmedel
- Fördjupad metod- och produktkunskap tex inom kommunikation/kognition, elrullstolar, manuella förflyttningar med hjälpmedel och funktionell sittanpassning

Bilaga 1 Mall för *Utbildningsplan för hjälpmedelsförskrivare* kan användas i verksamheten för att stämma av de olika stegen förskrivaren behöver gå igenom för att få fördjupad kompetens.

Nyanställd förskrivare

En nyanställd förskrivare ska inte självständigt förskriva hjälpmedel innan grundläggande kompetens uppnåtts. Detta innebär att alla förskrivningar ska stämmas av med den av verksamheten utsedde handledaren. Den som förskriver har dock alltid förskrivansvaret. Handledarens ansvar är att dela med sig av sina kunskaper och stödja sin kollega att uppfylla sitt förskrivansvar.

Den som är nyutexaminerad ska under hela första året som verksam inom professionen få tillgång till stöd av sin handledare även om den grundläggande kompetensen uppnåtts innan dess.

En erfaren förskrivare ska ha en handledare de första månaderna.

Efter längre ledighet eller vid byte av arbetsområde ska verksamheten ta ställning till om behov av komplettering och handledning finns.

Med stöd av mallen *Utbildningsplan för hjälpmedelsförskrivare*, (bilaga 1) kan verksamheterna kartlägga nyanställd förskrivares tidigare erfarenhet och kompetensnivå.

Styrdokument

Hälso- och sjukvårdslagen SFS 1982:763

Patientsäkerhetslagen SFS 2010:659

Patientdatalagen SFS 2008:355

Lag om medicintekniska produkter SFS 1993:584

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete SOSFS 2011:9

Socialstyrelsens föreskrifter om användning av medicintekniska produkter i hälso- och sjukvården SOSFS 2008:1

Handbok för förskrivning av personliga hjälpmedel (www.vgregion.se/hjalpmedelshandbok)